

پایه :		۲	موضوع :	قرآن ۲
تاریخ :		۸۹/۳/۲۶	ساعت :	۱۸

نام کتاب: برگزیده تفسیر نمونه، جلد اول، بر اساس محدوده اعلام شده

یک سؤال افتتاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود - هر سؤال ۲ نمره

۱. در آیه شریفه «وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ...» (بقره: ۳۵) منظور از «الجنة» چیست؟ دو دلیل بیاورید. ۶۹ (ع: ۱ د: ۲)

مراد از «جَنَّت» بهشت موعود نیکان و پاکان نیست بلکه یکی از باغ‌های پر نعمت و روح‌افزای یکی از مناطق سرسبز زمین بوده است؛ زیرا: ۱. بهشت موعود قیامت، نعمت جاودانه است که در آیات بسیاری از قرآن به این جاودانگی اشاره شده است و بیرون رفتن از آن ممکن نیست؛ ۲. ابلیس آلوده و بی ایمان را در آن بهشت راهی نیست. ۳. روایاتی که از طریق اهل البیت (ع) رسیده است. (توجه: بیان دو مورد کافی است.)

۲. فرق شیطان و ابلیس چیست؟ چرا خداوند شیطان اغواگر را در نظام هستی آفرید؟ ۶۹ و ۷۰ (ع: ۱ د: ۲)

شیطان اسم جنس است شامل نخستین شیطان و همه شیطان‌ها می‌شود؛ ولی ابلیس اسم خاص است و مراد از آن، همان شیطانی است که اغواگر آدم بود.

در نظام آفرینش، وجود شیطان برای افراد با ایمان و آنها که می‌خواهند راه حق را بپیمایند، زیان‌بخش نیست بلکه وسیله پیشرفت و تکامل آنهاست.

۳. خیال‌های باطل یهود را که توسط آیه شریفه «وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ

يَنْصُرُونَ» (بقره: ۴۸) باطل می‌شود، بنویسید. ۷۷ (ع: ۱ د: ۱)

آنها معتقد بودند که چون نیاکان و اجدادشان، پیامبر خدا بودند، آنها را شفاعت خواهند کرد و یا گمان می‌کردند می‌توان برای گناهان، فدیة و بدل تهیه کرد، همان‌گونه که در این جهان متوسط به رشوه می‌شوند و در این آیه، خط بطلان بر این خیال‌های باطل می‌کشد و می‌فرماید: حاکم و قاضی در قیامت کسی است که جز عمل پاک را قبول نمی‌کند.

۴. در آیه شریفه: «وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيُمَحِّقَ الْكَافِرِينَ» (آل عمران: ۱۴۱) دو فعل «يُمَحِّصُ» و «يُمَحِّقُ» از کدام ماده گرفته شده و به

چه معنی است؟ ۳۵۷

یُمَحِّصُ از ماده تمحیص به معنای پاک نمودن چیزی است از هرگونه عیب.

یُمَحِّقُ از ماده محق است به معنی کم شدن تدریجی چیزی.

۵. آیات متشابه و آیات محکم را تعریف کنید. ۲۸۰ (ع: ۱ د: ۲)

به آیاتی که مفهوم روشنی داشته و در آنها جای هیچ‌گونه انکار و توجیه و سوء استفاده نباشد، محکومات می‌گویند.

آیاتی را که در آنها سطح مطالب بیان شده، بالا بوده و گفتگو درباره عوالمی است که از دسترس ما بیرون است، متشابه می‌نامند.

۶. در آیه «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ» (آل عمران: ۳۳) منظور از «اصطفی» گزینش تکوینی است یا

تشریعی؟ توضیح دهید. ۲۹۵ (ع: ۲ د: ۱)

ممکن است این گزینش، تکوینی و یا تشریعی باشد؛ به این معنا که خداوند آفرینش آنها را از آغاز، آفرینش ممتازی قرار داد؛ البته ایشان با داشتن آفرینش ممتاز، با اراده و اختیار، خودشان راه حق را پیمودند پس به خاطر اطاعت فرمان خدا و کوشش در راه هدایت انسانها امتیازهای جدیدی کسب کردند که با امتیاز ذاتی آنها آمیخته شد.

۷. با توجه به آیه شریفه: «الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض بما أنفقوا من أموالهم...» (نساء: ۳۴) چرا مردان نسبت به زنان «قوامون» هستند؟ ۴۲۲ (ع: ۲: ۲)

به دو دلیل مردان سرپرست زنان قرار داده شده‌اند: ۱. خداوند برای بعضی نسبت به بعضی دیگر برتری‌هایی قرار داده است. ۲. به خاطر تعهداتی است که مردان در مورد پرداخت‌های مالی در برابر زنان و خانواده به عهده دارد.

۸. در آیه شریفه «يا أيها الذين آمنوا أوفوا بالعقود» (مائده: ۱) منظور از عقود را نوشته و توضیح دهید. ۵۱۰ (ع: ۱: ۲)

منظور، تمام پیمان‌هایی است که میان افراد انسان با یکدیگر و یا افراد انسان با خدا به طور محکم بسته می‌شود و به این ترتیب، تمام پیمان‌های الهی و انسانی و پیمان‌های سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و تجاری و زناشویی و مانند آن را در بر می‌گیرد و یک مفهوم کاملاً وسیع دارد؛ حتی عهد و پیمان‌هایی را شامل می‌شود که مسلمانان با غیر مسلمانان می‌بندند.

۹. از واژه «ثم» در آیه: «الحمد لله الذي خلق السماوات والأرض وجعل الظلمات والنور ثم الذين كفروا بربهم يعدلون» (انعام: ۱) چه استفاده‌ای می‌توان کرد؟ ۵۹۸ (ع: ۲: ۱)

کلمه «ثم» بیانگر این حقیقت است که در آغاز، توحید به عنوان یک اصل فطری و عقیده عمومی و همگانی بشر بوده است و سپس شرک به صورت یک انحراف از این اصل فطری به وجود آمد.

* «وعنده مفاتيح الغيب لا يعلمها إلا هو يعلم ما في البر والبحر وما تسقط من ورقة إلا يعلمها ولا حبة في ظلمات الأرض» (انعام: ۵۹) ۶۲۹ (ع: ۱: ۲)

۱۰. یک اثر فلسفی و یک اثر تربیتی را که از این آیه استفاده می‌شود، بنویسید.

اثر فلسفی: پندار کسانی را که علم خدا را منحصر به کلیات می‌دانند و معتقدند که خدا از جزئیات این جهان آگاه نیست، نفی می‌کند و صریحاً می‌فرماید که خدا از همه کلیات و جزئیات آگاه است.

اثر تربیتی: ایمان به این علم وسیع و پهناور، به انسان می‌گوید که تمام اسرار وجود تو، اعمال و گفتار تو، نیات و افکار تو، همگی برای ذات پاک خدا آشکار است و با چنین ایمانی، چگونه می‌توان از اعمال خویش غافل شد و اعمال خود را کنترل نکرد.

۱۱. شأن نزول آیه شریفه «يا أيها الذين آمنوا لا تقولوا راعنا وقولوا انظرونا واسمعوا وللكافرين عذاب أليم» را بیان کنید. ۱۰۷

ابن عباس نقل می‌کند مسلمانان صدر اسلام هنگامی که پیامبر(ص) مشغول سخن گفتن بودند و بیان آیات و احکام الهی می‌نمود گاهی از او می‌خواستند که با ثانی سخن بگوید تا بتوانند مطالب را خوب درک کنند برای این درخواست جمله راعنا که از ماده «الرعى» است به کار می‌بردند ولی یهود همین کلمه راعنا را از ماده الرعونه که به معنی کودنی است استعمال می‌کردند در این جا برای یهود دستاویزی برای مسخره کردن پیامبر یا مسلمانان پیدا شده بود آیه نازل شد و برای جلوگیری از این سوء استفاده به مؤمنان دستور داد به جای جمله راعنا جمله انظرونا را به کار برند.